

EPISCOPI ÎNLĂTURATI DE AUTORITĂȚILE COMUNISTE

Patriarhul României **Nicodim Munteanu**, fiu al unei familii de țărani din Pipirigul Neamțului, a studiat la Seminarul de la Socola, iar din 1890 a fost trimis de mitropolitul Iosif Naniescu la Academia lui Petru Movilă din Kiev.

În 1896 a devenit ieromonah la Mănăstirea Neamț. Între 1903 - 1909 a condus Seminarul de la Galați, iar în 1909 a fost hirotonit arhiepiscop vicar pe lângă Mitropolia Moldovei.

Ales episcop de Huși în 1912, s-a retras ca stareț la Mănăstirea Neamț în perioada 1924 - 1935. În ianuarie 1935 a fost chemat la cârma Mitropoliei Iașilor, iar la 30 iunie 1939 a devenit patriarhul României.

Pentru că a refuzat să devină o simplă unealtă în mâna comuniștilor, a fost înlăturat din scaun și a murit la scurtă vreme. În după-amiaza zilei de 27 februarie 1948, clopotele anunțau moartea patriarhului Nicodim Munteanu. Cinci zile, credincioșii și-au plecat genunchii în fața trupului neînsuflețit al patriarhului, așezat în catedrala patriarhală.

Mitropolitul **Irineu Mihălcescu** (Ioan, numele de botez), fiu de preot, a văzut lumina zilei în comuna Pătârlagele, Buzău, la 24 aprilie 1874. După ce a învățat la școala din sat, și-a continuat studiile gimnaziale la Buzău, de unde s-a transferat la Seminarul Teologic din același oraș.

Cursul superior îl urmează la Seminarul Central din București, de unde trece la Facultatea de Teologie din București. În 1899 își ia licența în Teologie, având ca subiect al tezei "Sinodul III Ecumenic din Efes".

În continuare, studiază la Facultățile de Teologie și Filosofie din Berlin și Leipzig. În 1903 își ia doctoratul în filosofie la Leipzig, *summa cum laude*, cu teza intitulată: "Darlegung und Kritik der Religionsphilosophie Sabatiers".

Întors în țară, Ioan Mihălcescu este numit la 1 iunie 1904, profesor la Facultatea de Teologie din București, pe seama catedrei de Teologie Fundamentală și Dogmatică, al cărei titular e confirmat la 28 martie 1908. La Facultatea din București a creat disciplina de Apologetică sau Teologie fundamentală, sistematizând un imens material, pe care știința europeană i-l punea la dispoziție. Nichifor Crainc își amintea de *cursurile sale, considerate în comparație cu cele mai prestigioase ale Universității din București, ca de adevărate sărbători ale vieții intelectuale*.¹

Între cele 510 titluri legate de numele profesorului Ioan Mihălcescu, inventariate de Emilian Vasilescu², se numără și importante traduceri, precum *Epopoea lui Ghilgameș*, *Legile lui Mănu* sau *Bagavad-Gita*, făcute după versiuni germane și franceze.

În anul 1923, în viața profesorului Ioan Mihălcescu a intervenit un eveniment crucial: a fost hirotonit preot pe seama bisericii Amza.

Între 1926 -1928 a fost decan al Facultății de Teologie din Cernăuți.

După moartea soției sale, Anastasia, Biserica a văzut imediat în el un viitor ierarh. În 1936 devine arhiepiscop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, apoi locțiitor de episcop al Râmnicului și mai târziu, în 1939, locțiitor al mitropolitului Olteniei, iar din decembrie 1939 mitropolit al Moldovei.

La 16 august 1947, mitropolitul Irineu Mihălcescu era forțat să se retragă din scaun. A murit în împrejurări neelucidate, la 3 aprilie 1948.

Emilian Dumitru Antal, arhiepiscop vicar al Bucureștilor, locuitor de episcop la Argeș, apoi locțiitor de mitropolit la Suceava, s-a născut la 20 octombrie 1894 la Toplița, județul Harghita. A studiat Teologia la Sibiu și filosofia la Universitatea din Budapesta. După 1948 a fost exilat la mănăstire; întâi la Mănăstirea Neamț, după aceea la Cozia și, în cele din urmă, la Toplița, unde a rămas ca stareț, timp de 19 ani, până la moarte. Este îngropat la Mănăstirea Toplița.

Nifon Grigore Criveanu, mitropolitul Olteniei, s-a născut la 20 februarie 1889, la Slătioara, județul Romanați (Olt). A studiat la Seminarul Central și la Facultatea de Teologie din București,

¹ *Studii teologice*, publicație a Facultății de Teologie din București, anul VII, 1938 -1938, p. 12.

² *ibid.*, p. 245.

apoi la Facultățile de Teologie din Montpellier și Paris. Preot la biserica Lucaci din București, apoi la Popa Soare, profesor și director la Seminarul Nifon din București, s-a călugărit la Cernica în 1927. Hirotonit în același an arhiepiscop vicar al Episcopiei Râmnicului, la 19 octombrie 1933 a fost ales episcop la Huși, iar la 30 noiembrie 1939 a devenit mitropolitul Olteniei. A fost pensionat în 1945.

Atanasie Alexandru Dincă, arhiepiscop vicar patriarhal, cu titlul *Bârlădeanul*, locțiitor de episcop al Râmnicului din 1945, a fost scos din funcție după 1948 și obligat să intre în Mănăstirea Neamț.

Mitropolitul Basarabiei **Efrem Enăchescu**, născut la 21 mai 1893 la Zăvoieni, Vâlcea, a absolvit Seminarul Central din București, după care a urmat cursurile Facultății de Teologie din București și cursuri de specializare la Montpellier, în Franța.

La 12 ianuarie 1944 a fost ales arhiepiscop al Chișinăului și mitropolit al Basarabiei. După numai câteva luni a fost nevoit să se refugieze la București. Potrivit volumului *Mărturisitori de după gratii*³, a murit în detenție.

Episcopul **Eugeniu Laiu** s-a născut la 20 iunie 1894 în localitatea Bărgăunani, județul Neamț. A fost mitropolitul Bucovinei, cu sediul la Cernăuți. Pentru acțiuni dușmănoase față de comunism, a fost arestat în 1949, potrivit informațiilor provenite de la protopopiatul Tg. Neamț. A încetat din viață la 20 aprilie 1968.

Relatarea lui N. Steinhardt despre episcopul Leu pe care l-a întâlnit în închisoare "tare dărâmat, umblând în cărje, înțolțit în straie mițoase de baci la o stână de munte înalt", interogată împreună cu doctorul Voiculescu, de gardieni, "batjocoriți și beșteliți, insultați, înjurați și porcâiți"⁴, s-ar putea referi în realitate la episcopul Laiu, pentru că episcopul Leu a murit în martie 1949 și nu a fost arestat.

Mitropolitul Timișoarei **Vasile Lăzărescu**, s-a născut la 1 ianuarie 1894 în localitatea Cornești, județul Timiș. Ales episcop al Caransebeșului, este hirotonit arhiepiscop în 1933 iar la 12 iunie 1940 este ales episcop al Timișoarei. În 1947 devine arhiepiscop al Timișoarei și mitropolit al Banatului.

A fost pus în retragere la 18 decembrie 1961, la cererea autorităților comuniste, stabilindu-i-se ca reședință Mănăstirea Cernica, unde a și murit.

La 1 martie 1949 s-a stins din viață, în reședința episcopală de la Huși, în vârstă de 69 de ani, episcopul **Grigore Leu**. Fiu al unei vechi familii de preoți din părțile Covurluiului, născut la 2 mai 1881 în Țuțcani, Vaslui, după ce a urmat cursurile Seminarilor din Roman și Iași, a fost hirotonit preot pentru comuna Oancea, Galați, urmând în paralel cursurile Facultății de Teologie din București. Între 1916 - 1918 a fost directorul Seminarului din Ismail, iar în 1924 a devenit vicar al Mitropoliei Iașilor, fiind sfințit arhiepiscop în același an.

În 1936 Grigore Leu este ales episcop al Argeșului, iar după patru ani, în 1940, este ales episcop de Huși, unde rămâne până la 5 februarie 1949. În urma noilor arondări eparhiale din 1949, Episcopia Flușilor se împarte între Episcopii de Roman și Galați, iar episcopul Grigore Leu este pus în retragere.

Mitropolitul **Nicolae Mladin** s-a născut la 18 decembrie 1914, la Abrud. După ce a absolvit liceul la Petroșani, a urmat Facultatea de Teologie la Oradea, Chișinău și București, luându-și doctoratul în 1946, și continuând cu cursuri de specializare la Viena.

Tuns în monahism în 1947 și hirotonit în 1949, a fost ales arhiepiscop al Sibiului și mitropolit al Ardealului în 1967. Nevoit să se retragă din scaun în 1981 în împrejurări neclare, a murit în 1986 la Mănăstirea Sâmbăta de Sus.

Episcopul **Policarp Morușca** (Pompei, numele de botez), s-a născut la 20 martie 1883 în localitatea Dealul Geoagiului, județul Alba. După ce a urmat cursurile gimnaziale la Alba Iulia și Blaj, a absolvit Institutul Teologic din Sibiu. Între 1908 - 1919 a slujit ca paroh în Șeica Mare, județul Sibiu. Tuns în monahism în 1925, a fost ales episcop misionar pentru românii din America la 24

³ Editat de Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului în 1995.

⁴ Jurnalul fericirii, Editura Dacia, Cluj, 1997, p. 59.

ianuarie 1935. În 1948 a fost pensionat. A murit în 1958 și este îngropat la Schitul Sf. Ioan Botezătorul din Alba Iulia.

Veniamin Nistor (Virgil, numele de botez), episcop de Caransebeș, s-a născut la 10 februarie 1886 în localitatea Araci, județul Covasna, într-o familie de preot. A absolvit liceul la Brașov și Institutul Teologic la Sibiu, în 1909.

A lucrat la Episcopia Clujului, apoi la Arhiepiscopia Sibiului. A fost tuns în monahism la Căldărușani și hirotesit arhimandrit în 1940. La 8 iunie 1941 a devenit episcop al Caransebeșului. În februarie 1949 a fost pensionat. A murit la 5 februarie 1963 și este îngropat la Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul din Alba Iulia.

Episcopul **Cosma Petrovici**, născut la Brăila în 11 ianuarie 1873, a studiat la Seminarul din Galați începând cu anul 1892. Din 1892 a urmat cursul superior al Seminarului Veniamin din Iași.

În toamna anului 1896, după absolvirea seminarului, se căsătorește și pleacă la Cernăuți pentru a-și desăvârși studiile la Facultatea de Teologie de acolo. La 15 iunie 1897 se întoarce în țară și este hirotonit diacon pe seama bisericii din Pomăda, județul Botoșani, dar este detașat la catedrala din Dorohoi.

În 1900 și-a luat licența în Teologie, iar la 15 august 1902 a fost hirotonit preot în Mănăstirea Văratec și numit protoiereu la Dorohoi. În vara anului 1917 a rămas văduv cu opt copii. La 9 iulie 1923 a fost hirotonit arhiepiscop vicar al Mitropoliei Moldovei, cu titlul de Botoșăneanul. La 11 iunie 1924 a devenit episcop al Dunării de Jos, cu sediul la Galați.

La sfârșitul lunii august 1947 a fost « pus în retragere » prin decretul 1836/10 septembrie 1947, iar în ziua de 16 decembrie 1948 și-a dat obștescul sfârșit.

Arhiepiscopul vicar **Vasile Veniamin Pocitan**, născut la 5 decembrie 1870 în comuna Ciumași, Buzău, locțiitor de episcop la Huși, între 1932 - 1934 și arhiepiscop vicar al Bucureștilor între 1935 - 1948, a fost pensionat în 1948.

Episcopul **Nicolae Popovici** de la Oradea s-a născut la 29 ianuarie 1903 la Biertan, județul Sibiu. A urmat cursurile gimnaziale la Dumbrăveni, școala normală la Sibiu, apoi liceul la Brașov și Academia Teologică la Sibiu, în 1934 și-a luat doctoratul în Teologie la Cernăuți, după care a făcut studii de specializare la Atena, Munchen, Tübingen, Leipzig și Breslau. Între 1932 -1936 a fost profesor de Dogmatică și Apologetică la Academia « Andreiană » din Sibiu. La 28 aprilie 1936 a devenit episcop al Oradiei.

Refugiat la Beiuș între 1940 - 1944, a fost pensionat la 5 octombrie 1950 și trimis, cu domiciliu obligatoriu, la Mănăstirea Cheia. A murit la 20 octombrie 1960, la Biertan.

Mitropolitul **Visarion Puiu** (Victor, numele de botez) s-a născut la Pașcani, în 27 februarie 1879. După ce a studiat la Seminarile din Roman și Iași, a urmat cursurile Facultății de Teologie din București apoi ale Academiei duhovnicești din Kiev. La 22 decembrie 1905 a fost tuns în monahism la Roman, iar în ziua Nașterii Domnului, în același an, hirotonit diacon.

Hirotonit preot în 1908, a devenit vicar al Eparhiei Dunării de Jos în 1909, apoi a fost director al Seminarului Sf. Andrei din Galați, iar mai târziu director al Seminarului din Chișinău și exarh al mănăstirilor din Basarabia.

La 17 martie 1921 a fost ales episcop al Argeșului, în 1923 episcop al Hotinului cu sediul la Bălți, iar la 17 octombrie 1935 a devenit mitropolit al Bucovinei. Între 1942 - 1944 a fost mitropolit al Transnistriei și de pe această poziție s-a străduit cu stăruință să demonstreze că Transnistria aparține pe bună dreptate românilor. La 23 august 1944 se afla în Zagreb, unde a participat la hirotonirea unui arhiepiscop pentru Biserica Ortodoxă Croată; a înțeles imediat ce va urma în țară și s-a văzut nevoit să se refugieze în Apusul Europei.

La 21 februarie 1946 "Tribunalul Poporului" din București l-a condamnat la moarte. Sub presiunea autorităților comuniste, Sfântul Sinod l-a depus din treaptă la 28 februarie 1950. A fost reabilitat în septembrie 1990.

Între 1949 - 1958 a fost întâistătătorul Episcopiei Ortodoxe Române de la Paris, atașată Sinodului Bisericii Ruse din afara frontierelor, cu sediul la New York. A murit la 10 august 1964.

Teodor Trandafir Scorobet, născut la Cârțișoara, județul Sibiu, ales în 1946 arhiepiscop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, cu titlul de Rășinăreanul, a fost închis de autoritățile maghiare la Cluj, Oradea și Zambor, între 1916 -1918. În 1948 a fost scos la pensie forțat.

Tit Simedrea, mitropolit al Bucovinei, născut în comuna Naipu, Giurgiu, la 4 septembrie 1886, a studiat la Seminarul Nifon, la Facultatea de Teologie din București și la Facultatea de Drept din Iași, continuând cu cursuri de specializare la Montpellier și Paris. A slujit ca preot de mir în parohia Prunaru, Teleorman, apoi la Blejești și Movila Periș, Ilfov.

Între 1923 - 1925 a fost director al Cancelariei Sfântului Sinod. Călugărit în 1924 la Mănăstirea Cernica, la 11 decembrie 1935 a devenit mitropolit al Bucovinei, eu reședința la Cernăuți. Înțelegând că va fi pus în disponibilitate din oficiu, s-a retras la 31 iunie 1945. I s-a fixat ca domiciliu schitul Darvari din București.

Pavel Șerpe, arhiepiscop vicar al Bucureștilor din iulie 1947, cu titlul de Ploieșteanul, a fost pus în disponibilitate după 1948, stabilindu-i-se ca loc de retragere Mănăstirea Curtea de Argeș.

Episcopul **Lucian Triteanul**, născut la 15 august 1872 la Războieni, județul Alba, a urmat liceul la Blaj și Sibiu, apoi cursurile Institutului de Teologie din Sibiu și ale Facultății de Filosofie din cadrul Universității din Budapesta. În 1923 a fost tuns în monahism, iar la 29 martie în același an, ales episcop al Romanului. Prin decretul Nr. 1836 din 10 septembrie 1947, a fost pus în retragere.